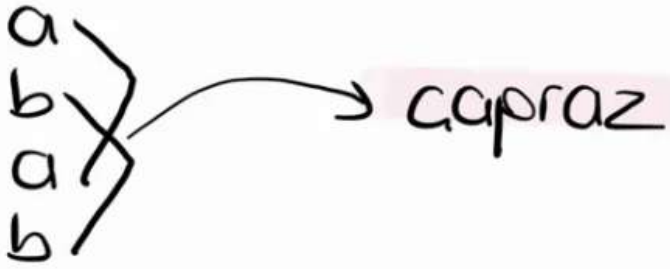

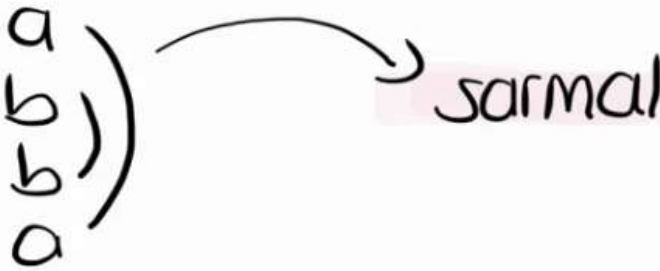
Uyak Düzeni (kafiye örgüsü)

Düz uyak: "aaaa", "aaab", "aabb" şeklinde oluşan uyaktır.

Çapraz uyak: "abab" şeklinde gösterilir.

Sarmal uyak: "abba" şeklinde gösterilir.

Manî Tipî Uyak: "aaxa, bbxb" şeklinde gösterilir.

Örüsük uyak: "aba, bcb, cdc, d" şeklinde gösterilmektedir.

Serbest ölçü

Ölçü ve uyak düzeni olmayan şiirlerin ölçüsüdür. Bu şiirlerde uyum sesler ile sağlanır.

Edebiyatımızda 1930'lardan beri kullanılır.

Uyak Türleri

Redif: yazılışları, anlamları ve görevleri aynı olan eklerin veya sözcüklerin tekrar edilmesidir.

Uyaktardan sonra gelir.

Yarım uyak: Tek ses benzerliğine yarım uyak denir.

Tam uyak: İki sesin benzermesiyle oluşan kafiyedir.

Zengin uyak: En az üç sesin benzermesi ile oluşan kafiyedir.

Cinaslı uyak: Sester kelimelerle yapılan kafiyedir. Yazılışları aynı anlamları farklıdır.

Serbest ölçü

Ölçü ve uyak düzeni olmayan şirir
dur. Bu şirirlerde uyum sesler ile s

Edebiyatımızda 1930'lardan beri ku

Uyak Türleri

Redif : yazılısları, anlamları ve gō
aynı olan eklerin veya sözcüklerin
edilmesidir.

Uyaktardan sonra gelir.

Yarım uyak : Tek ses benzerliği
uyak denir.

Tam uyak : İki sesin benzermesiyle
kafiyedir.

Zengin uyak : En az üç sesin be
ile oluşan kafiyedir.

★ Aruzla yazılan ilk türk eseri Kutadgu Biliktir.

★ Aruzu zamanla Türkçeye en iyi şekilde uygulayan Mehmet Akif Ersoy, Yahya Kemal Beyatlı, Faruk Nafiz Camıbel gibi şairlerdir.

Acık (kısA) Hece : ünlülerle biten hecelerdir. Bu heceler aruz incelemesinde (•) işareti ile gösterilir.

Kapalı (uzun) Hece : Tam ses değeri taşıyan hecelerdir. ünsüzlerle ve diüimize Arapça ve Farsça'dan gelmiş uzun ünlüler (â, î, û) ile biten hecelerdir.

Kapalı uzun hecelerin ses değeri "tam"dır.

İmale → kısa olan hecenin uzatılmasıdır. kısa bir heceyi, ölkü gereği uzatmaktır.

Zihaf → imalenin tam tersidir.

Vasl → ünsüzle biten bir sözcüğün ünsüzünü ondan sonra gelen ve ünlüyle başlayan bir sözcüğün ilk hecesine bağlama işlemidir.

Taktî → Aruz ölküsünde dîzelerin durak yerlerini belirtecek biçimde kesik kesik okunmasına denir.

Dörtlük : Dört dizeden oluşan nazım birimine denir.

Bent (küme, Bölüm) : Birbirine ölçü ve uyakla bağlanmış ikiden fazla dizeden oluşan mısralardır.

Ölçü (Vezin) : Bir şiirdeki dizelerin hece sayısına ya da hecelerin uzunluk kısalık bakımından denk oluşuna ölçü denir.

Hece Ölçüsü : mısralardaki hece sayısının eşit olmasına dayanan ölçüye denir.
Parmak ölçüsü adıyla da bilinir.

★ Türklerin milli ölçüsüdür.

★ Hece sayısı eşitliğine dayanır.

★ Edebiyatımızda en çok kullanılan ölçüler 7, 8 ve 11'li hece ölçüleridir.

Aruz Ölçüsü : Hecelerin uzunluk ve kısalıkları temeline dayanan nazımî şiir ölçüsüdür.

★ Arap edebiyatı kaynağıdır.
Daha çok Dîvân edebiyatında kullanılır.

SİR (NAZIM) BİLGİSİ

SİR

★ Duygu, hayal ve düşüncenin bir düzene bağlı olarak etkileyici bir dil ve ahenkli mısralar içinde aktarılmasıdır.

★ İfade şekillerine göre "manzum" ve "mensur" sir olarak ikiye ayrılır.

Dizeler ile oluşturulan şirlere "manzum sir" cümleler ile oluşturulan şirlere "mensur sir" denir.

✓ mensur sirin ilk örneklerini Halit Ziya Usaklıgil "mensur şirler" adlı eserinde vermiştir.

Sirin Şekil Özellikleri

Nazım Birimi : Şirde anlam bütünlüğü taşıyan en küçük birime denir. Başlıca nazım birimleri şunlardır.

Dize (Mısra) : Mısra, sirin her satırına verilen isimdir.

Beyit : Aynı öküyle yazılmış, aralarında anlamsal bağ bulunan iki dizelek birime denir.